

Sevgili Veliler;

İlkokul dönemi, çocuğun hem tutum ve tavırlarının hem de sosyal davranışlarının, aile hayatının ve çevreyle ilişkilerinin geliştiği bir dönemdir. Çocuğun bu dönemde öğrendiği bilgiler ilerleyen yaşlarda hayatına yön verecektir.

Değerler Eğitimi:

Kültürü oluşturan temel unsurlardan biri olan ve davranışlara yön veren değerler, iyi veya kötü, doğru veya yanlış, yapılması beklenen veya beklenmeyen davranışların neler olduğunu gösteren kriterlerdir.

Değerler, bireylerin tutum ve davranışlarını etkiler ve sosyokültürel gelişimlerine katkı sağlar. Aynı zamanda değerler toplumu bir arada tutar, toplumsal huzuru ve iletişimi sağlar.

Değerler; aile, eğitim kurumları, sosyal çevre ve sosyal medya araçları yoluyla bireylere kazandırılmaktadır yani değerler, doğuştan sahip olduğumuz değil, sonradan öğrenilen tutumlardır.

Toplum olarak kabul ettiğimiz ve benimsediğimiz değerlerin çocuklara kazandırılmasında hem size hem bize büyük sorumluluk düşmektedir. Bu ay, çocuklarda sorumluluk bilincinin kazandırılması üzerinde duracağız. Bu konuda sizlerin iş birliğine ihtiyacımız var.

Ailede Sorumluluk Bilincinin Kazandırılması

Sorumluluk, kişinin kendine ve başkalarına karşı yerine getirmesi gereken yükümlülüklerini zamanında yerine getirmesi görevidir.

Sorumluluk bilincinin kazandırılmasında **aile** etkeni çok önemlidir:

- Ailede bireylerin rollerini üstlenmesi, görevlerini yapması
- Aile ortamında bireyin kendisini rahatlıkla ifade edebilmesi
- Ailede bireyin korku, utanma ve baskıdan kaçmak için değil; sırf sorumluluk bilinci ile hareket etmesi
- Eşlerin birbirine yardım etmesi, o an edemiyorsa sebebini açıklaması
- Ebeveynlerin çocuğa karşı söylediklerinin ve yaptıklarının birbiri ile tutarlı olması

gibi durumlar çocuğun sorululuk davranışını geliştirmesinde ve içselleştirmesinde büyük rol oynar.

Aileye Öneriler:

1. Evde zengin, güzel bir dil kullanmak

Emir verici, tehdit içeren, aşağılayan, küçümseyen, eleştiren bir dil sorumluluk bilincini beslemez. Açıklayıcı, rica içeren, sabırla doğru olanı anlatan, kabul edici, sıcak bir dile ihtiyacı vardır çocuğun. “Sofrayı kur” değil, “sofrayı kurmamda yardım eder misin” gibi bir yaklaşım çocuğun ters bir cevap vermesini engeller ve o an size yardım edemeyecekse bile sebebini söyleyecektir.

2.Çocuğa rol-model olmak

İşten gelince çorabınızı sağa sola attığınızı gören, iş yerinizle ilgili bir görevinizi yapmadığınızı duyan, komşularınızın dedikodusunu yaptığınızı şahit olan, sizin ağzınızdan küfür duyan bir çocuk; ödevlerini yapmıyorsa, çirkin kelimeler kullanıyor, dağınık ve pasaklıysa şaşmamak gerekir. Çocuk ailede ne görürse, ailesinden ne ile beslenirse; karakterine onu alacaktır. Lütfen öncelikle siz sorumluluklarınızı yerine getirerek bu işe başlayın.

3. Ev işlerinde görev vermek

Çocuğun yaşına uygun olarak ev işlerinde görev almasını sağlayabilirsiniz. Bunun yanında ev ortamında bir karar alırken onun da fikrini sorun. Bu durum çocuğun ciddiye alındığı, bir görevi başardığı duygusunu yaşamasına ve motive olmasına katkı sağlayacaktır. Aynı şekilde bu girişkenliği okulda da devam edip gelişecektir.

4. Çocukların hata yapmasına izin vermek

Yaşına uygun sorumluluk almak, çocuğun girişkenliğini ve öz güvenini besler. Verilen görevi yerine getirirken, hata yapan ve azarlanan çocuk bir daha sorumluluk üstlenmeyecektir. Oysa hata yapan, tekrar deneyen, yanlışından ders çıkaran çocuk tekrar sorumluluk almaya istekli olacaktır.

5. Çocuğun seçim yapma hakkını kullanmasına izin vermek

Çocuğun; hayatıyla, bedeniyle, giyimiyle vb. ilgili konularda seçme hakkına saygı duymak, seçim yapma sonucunu üstlenmesini sağlamak, ilerleyen yaşlarda her alanda sorumluluk almasını sağlayacaktır.

6. Çocuğun davranış ve sorumluluklarını sürekli telafi etmek

Çocuğun hatalı veya eksik davranışları karşısında; “çocuğum rezil olmasın, düzenli, temiz görünsün” diye sürekli arkasını toplamak, çocuğun tembel olmasını sağlar. Çocuk, “nasıl olsa arkamı toplayan birisi var, ben ödev yapmasam da , çamaşırlarımı sepete atmasam da vs. olur” mantığı ile hareket edecektir. Sorumluluk üstlenmesine gerek kalmayacaktır.

7. Sabırlı olmak, sakin kalabilmek, tutarlı ve kararlı olmak

Çocuğunuz bir davranışı yaparken ya da bir görevini yerine getirirken; siz aceleci ve hızlı olmayın. Çocuk kendi hızında ilerleyerek eksik ya da hatalı görevini tamamlayacaktır, buna izin verin. Çocuğunuzun “hayır” dediğiniz bir isteğine, biraz sonra dayanamayıp “tamam” demeyin. Çocuk bunu öğrenecek ve sınırı koruyamayacaktır.

8. Çocuğun Yaşına, Dönemine Göre Sorumluluk Yükleme

Çocuklarınızın sorumluluk üstlenmesini isterken kaldıramayacağı yükü vermeyin. Bu durumda başarısız olacak, kendisini yetersiz görecektir ve tekrar denemeyecektir. Amaç, çocuklara “yapabildim, başardım” duygusunu tattırma olmalıdır.

9. Sorumluluğu Öğretme Yolunu Seçmek

- Korkutarak-utandırarak- ceza vererek (yanlış) “Dişlerini fırçala, fırçalamazsan fena yaparım”
- Açıklayarak , örneklere vererek (doğru) “ çürük diş resmi göstererek; bak oğlum/ kızım dişlerini fırçalamazsan zamanla dişlerin tıpkı bu resimdeki gibi olur, böyle olmasını istemiyorsan düzenli fırçalamalısın (bir de sağlıklı dişler resmi gösterilir)

Açıklayıcı yaklaşım çocuğun sorumluluğunu içselleştirmesini sağlayacaktır. Korkutmak ise geçici bir çözümdür, sizin olmadığınız ortamda çocuk yine dişlerini fırçalamayacaktır.

10. Hatalı motivasyon cümleleri

“Hayat zor, ekmek aslanın ağzında,bak okumazsan başkaları sana emir verir gibi zor şartları her fırsatta vurgulamak; çocuğun sorumluluk duygusunu beslemez. Aksine; büyümek yorucu ve zor, bir sürü iş ve mücadele var, en iyisi sorumluluklarımı yerine getirmeyeyim, bu sayede büyümem ve hep çocuk kalırım gibi düşüncelere kapılmasına sebep olur.

Bunun yerine, çocuk olmak da yetişkin olmak da güzel, her yaşta sorumluluklarımız var, sadece birbirinden farklı ve eğlenceli gibi açıklamalarda bulunabilirsiniz.

Bir ailede çocuğun en büyük ihtiyacı; kucaklayıcı, sıcak, sahiplenen bir ortamdır. Bu ortamı yaratabilmeniz dileğimle ☺